

L o k a l h i s t o r i e m i d t i N o r d s j æ l l a n d

Om Brudegård i Alsønderup, slægten derfra
og nogle af dens forgreninger

Brudegårdens have, sommer 1892 – for 117 år siden. Fotografen ville vise hele husstanden. De fine stuemøbler er flyttet ud i haven til kaffebord med det fine stel. Hunden er "lagt" ude til højre. Alle personer er beordret i stadstøjet. På venstre side af bordet er gårdejer Christian Nielsen sat med sin førstefødte og sin lange, fine porcelænspipe. Dernæst hustruen med sin ½ år gamle datter. Yderst til højre tjenestepigen - med hvidt forklæde for at skåne hendes pæne tøj, hun har jo ikke helt fri. Ved hende står tjenestedrengen, for et godt indtryks skyld med salmebogen i hånden. Ved bordet også måske svigerforældrene. Manden yderst til venstre er måske tjenestekarlen.

Dette er Lokalhistorisk Nyt nr. 3, august 2009, 6. årgang fra

Lokalarkivet for

Alsønderup-Tjæreby Sogne

i Hillerød Kommune

- et arkiv for almindelige menneskers historie og egnshistorie -

Ved redaktionen afslutning havde arkivet med stor tak modtaget sponsorstøtte for 2009 fra følgende

Nordea Fonden, Nordea Bank, Hillerød Afd., Slotsgade 44, 3400 Hillerød. Tlf. 48 20 11 11.
www.nordea.dk

Entrepreneurfirmaet Brødrene Jørgensen I/S, Frederiksværksgade 168, 3400 Hillerød. Tlf. 4821 0428. Mobil 2146 2804 (Henrik Jørgensen). Mobil 2146 2805 (Steen Jørgensen), Fax 4821 0458

Dines Jørgensen & Co. A/S. Rådgivende Ingeniører F.R.I., Kirsebærallé 9-11, Ullerød, 3400 Hillerød. Tlf. 48 26 06 66. E-mail: dj@dj-co.dk - www.dj-co.dk

Thorkild Jørgensen VVS Aps., Aut. VVS-installatør, Ryagergårdsvej 3, Annisse, 3200 Helsingør. Tlf. 48 79 13 60, mobil 20 11 85 57.

G. D. A. , tømrer- og snedkermester Gert Dyrlov Andersen, Torsholms Allé 8, Tulstrup, 3400 Hillerød. Tlf. kontor 4828 5550, mobil 2028 9950, fax 4828 6746

Joan & Ole Starks Gårdbutik. Harløsevej 164, Harløse, 3400 Hillerød. Tlf. 4824 6361.

Ullerød SuperBrugs. Midt i Lokalarkivets medlemskreds. Frederiksværksgade 119, Ullerød, 3400 Hillerød. Tlf. 48 26 02 89.

Hallum Electric, Aut. El-installatør, Tulstrup Have 9, Tulstrup, 3400 Hillerød, Tlf. 4828 7813. Mobil 22 90 78 13, www.hallumelectric.dk E-mail: fh@hallumelectric.dk

P.M. Belægning, Brolægning-, flise- og anlægsarbejder v/ Palle Madsen, Ravnsbjergsvej 16, Nejedø, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 69 44, biltlf. 23 25 05 06, fax 48 28 69 53,

Kontorland A/S - Alt Til Kontoret. Industrivænget 15, 3400 Hillerød. Tlf. 48 25 36 66.- http://www.kontorland.dk

Blikkenslager Claus Larsen. Aut. Gas-, sanitets- og vandinstallatør. Brunebjerg 36, Tulstrup, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 65 00. Mobil 40 40 82 90,

Tulstrup Kompost v/ Sv. Simonsen, Nejedøvej 20, Tulstrup, 3400 Hillerød, tlf. 4828 6091

Nordtag A/S v/ direktør Jørgen Simonsen, Mestervangen 7, 3220 Græsted. Tlf. 48 36 36 36, fax 48 36 36 30, www.nordtag.dk

HHM Ejendomme A/S. Ejendomsudvikling og –rådgivning. Krakasvej 7 C, 3400 Hillerød. Tlf. 48 26 37 37. www.hhmejendomme.dk

Tømrer Lodberg Aps., Syrenvej 1, Tulstrup, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 34. Bil. 21 28 68 29., Fax. 48 28 65 36.

Harløse V V S, Aut. Gas-, vand- og sanitetsmester, Harløsevej 172, 3400 Hillerød. Tlf. 28250449 www.harloesevvs.dk E-mail: vvs@harloesevvs.dk

DanBolig, Søderberg/Nielsen Aps. Frederiksværksgade 7, 3400 Hillerød. Tlf. 48 24 21 11, Fax 48 24 21 11. E-mail: Hilleroed@danbolig.dk

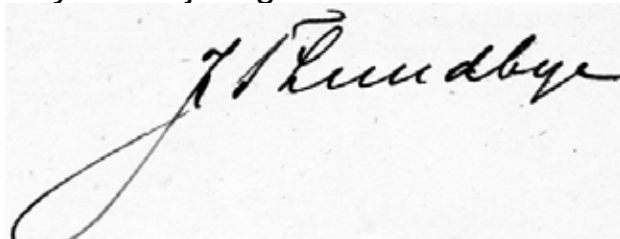
Støtteforeningen for Alsønderup Sogn

Støt Lokalarkivet. Bliv personligt medlem og få medlemsmagasinet 4 gange årligt. Kontingentet er 100 kr. , og for par, som begge er medlemmer, 140 kr. Indmeldelse er nem. Sæt blot kontingentet ind på arkivets konto i Nordea Bank, reg. nr. 2276, kontonr. 8968504194 og husk at skrive afsendernavn og –adresse på, eller kontakt kasserer Lissi Carlsen, tlf. 48 26 64 49. E-mail: lissi@carlsen.mail.dk

Brudegård = Brydegård

Brudegård - ældste gårdnavn i landsbyen Alsønderup.

Ikke mange ejer noget, som har tilhørt den berømte tegner og maler Johan Thomas Lundbye (1818-1848), men Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv ejer to bøger, som J.T. Lundbye har ejet og har skrevet sit navn i således :

A handwritten signature in dark ink, reading 'J.T. Lundbye'. The signature is written in a cursive, flowing style with a long, sweeping underline that extends to the left.

Den ene er den lærde historiker W. Knudsens ”**Danmark i Middelalderen. En geografisk-statistisk Undersøgelse. Kjøbenhavn 1834, hæfte 1**”, 109 sider om Strø Herred, hvori Alsønderup og Tjæreby ligger. Forfatteren har gennemtrekket alt gammelt skriftligt materiale skrevet på latin og dansk. Og hvordan kan det så angå Brudegård i Alsønderup???

Jo! Til nabosognet, Tjæreby Sogn, havde man i 1170-erne flyttet det kloster, som man nu kaldte Ebelholt. Den franske abbed Wilhelm var her en magtfuld og respekteret chef, hentet til Danmark af Absalon (1128-1201), dengang biskop i Roskilde og førhen nok studiekammerat i Paris med Wilhelm. I talesprog sagde man Villum efter den oprindelige franske form og lig engelsk William og hollandsk Willem. Vi kender jo også efternavnet Villumsen, som i egnens ældre talesprog blev til Vimmels. En Jens Vimmels boede sidst i 1800-årene i Nejedø.

Mange af abbed Wilhelms breve er bevaret i afskrifter. Af et fremgår det, at en adelsmand ved navn Ebbe Sunesen, som døde i året 1204, havde ejet en ”**Brydiegård**” og mindst en fæstegård mere i Alsønderup.

Abbed Wilhelm (1127-1203) klager nemlig i et af sine breve over, at Ebbes ”Brydie” i Alsønderup og dennes fæstebonde, en smed, nedslog og dræbte klosterets kvæg. Han beder endnu engang Ebbe Sunesen om ikke længere at bære over med disse voldsgerninger, ”da han allerede tre gange tilforn havde bedt ham om det samme”. Klosterets løsgående kvæg har nok spist løs af brydens kornmark.

En ”bryde” kaldte man i ældre middelalder en, der havde opsyn med en andens ejendomme som godsstyrer eller forvalter, her altså med adelsmanden Ebbe Sunesens gårde og deres beboere i Alsønderup.

Der var altså en bryde i Alsønderup kort før år 1200 – for over 800 år siden - og en brydegård knyttet til hvervet som bryde, dengang åbenbart for en adelig jordejer, Ebbe Sunesen. Det ved vi, fordi arkivet er så heldig at eje maleren og tegneren J. T. Lundbyes gamle bog, hvoraf det fremgår.

Alle gårde i Alsønderup kom vist efterhånden i Ebelholt Klosters eje. Men efter den katolske kirkes ophør i Danmark i 1536 gjorde kongen klostrets ejendomme til sine, og bønderne blev nu kongens fæstebønder.

I vores lokalarkiv kender vi navne på kongens fæstebønder på Brudegård fra sidst i 1600-årene. De har tit tilnavnet Brude. Fra 1687 til 1708 kaldtes en fæstebonde Lars Brude. Fra 1718 bliver fæster Jacob Christensen kaldt Jacob Brude. Og i 1744 dør en Hans Brudes hustru. Disse fæstebønder må have fået tilnavnet Brude efter det dengang usædvanlige, at en gård havde et kalde-navn udover et officielt nummer. Brudegård var dengang også gård nr. 1 i Alsønderup. Efter det nuværende matrikelsystem fra 1844 har den nr. 6 a.

Brudegård blev aldrig flyttet ud fra sin beliggenhed umiddelbart nordvest for Alsønderup Kirke, så det er sandsynligt, at gården ligger på samme plads, hvor en brydegård i ældre middelalder lå. Navnet Brudegård er nok blevet hængende ved netop den gård, fordi den i ældre middelalder var stillet til rådighed for en eller flere bryder. Ordet "bryde" indgår også i stednavne andre steder f. eks. i Brødeskov og i Bryderupgård i Helsingør.

Der gik mange år, før de andre gårde i Alsønderup fik navne udover deres numre. Det skete først ved udskiftningen i 1778, hvor hver gård fik samlet sin jord og ikke længere havde den spredt i strimler i landsbyens tre vange.

Den landmåler, som stod for opmålingen af landsbyens jord i 1778 og dens nye fordeling mellem gårdene, havde også til opgave at give gårdene navne. Dertil brugtes mest naturforhold knyttet til gårdens areal. I Alsønderup gav landmåleren dem den slags navne – Komosegård, Baugnet, Hestehavegård, Mangholmgård, Ærtelandsgård, Gundhøjgård, Gydelandsgård og Langholmgård, alle efter forekomster i naturen undtagen en, Brudegård, fordi den i forvejen havde dette navn, selv om det var adskillige århundreder siden, der havde boet nogen i Alsønderup med hverv som bryde.

Udflytningen af gårdenes bygninger fra landsbyen, dvs. opførelse af nye gårdbygninger ude på hver gårds nu samlede areal, begyndte i 1778 for de to gårde, hvis nye jordareal ikke nåede ind til landsbyen længere – Mangholmgård og Komosegård. De fleste af de andre gårde flyttedes ud efterhånden gennem 1800-årene – vistnok ofte efter brande. Overdragelsen af gårdene til bøndernes selveje fra kongens ejendom – mod en vis betaling – skete for Brudegård i 1823. Selvejet gav mere velstand, økonomisk sikkerhed og individualisme.

Det originale såkaldte arvefæsteskøde fra 1823, hvor kong Frederik den Sjette med sin personlige underskift overdrager Brudegård til fæstebondens selveje, befinder sig nu i Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv, skænket af Ole Nielsen, Folebjerggård i Lynge. Han havde arvet det efter sin far, Karl Nielsen, som var født på Brudegård i 1909.

Udflytningen af gårdenes bygninger gik ikke så hurtigt. På et kort fra 1860 ses, at Hestehavegård, Baugnet og Langholmgård endnu ikke var flyttet ud af landsbyen til deres nuværende placering.

Kun to af Alsønderups bøndergårde blev liggende, hvor de nok havde ligget i århundreder – måske nedbrændt og genopbygget flere gange – Ærtelandsgård lige overfor for Alsønderup Kirke og Brudegård lidt nordvest for kirken.

Dette var kort Brudegårds historie og nogle af de udefra kommende udviklinger og deres betydning for de lokale bøndergårde.

Luftfoto af Brudegård fra luftfotograferingens "barndom", tilsyneladende fra før 1937.. Stuehuset er opført efter en brand, vistnok i 1884, i Niels Christiansens ejertid. Der var ved fotograferingen endnu stråtag på to af gårdens længer og på sidefløjen fra den ene, hvor vistnok hestemøllen var. Christian Nielsen havde ladet det lerklinede bindingsværk afløse af undermuring, men bevaret stråtagene.. Avlsbygningen til venstre er dog nybygget i 1906 af Christian Nielsen med jernbjælker og murede lofter. Bag ved gården ses et nu forsvundet lille hus, hvor der engang skulle have været "pogeskole", et sted hvor en kone lærte børn at læse, før de skulle rigtig i skole. Huset forrest til højre – "Svends hus" – købte Alsønderup Menighedsråd af Svends niece, som havde arvet huset efter ham.

Nu kommer vi så til menneskene på Brudegård og deres efterkommere.

Vi undskylder over for efterkommerne og efterkommernes efterkommere, at vi altså kun har plads til at nævne nogle få personer her, men alle kan komme i arkivet og få de yderligere mange oplysninger og se fotos, som vi har der.

Nye beboere på Brudegård

Den slægt, vi her vil skrive om, kommer ind på Brudegård ved, at der indgiftes en kone på Brudegård, hvorefter hendes mand dør, og hun gifter sig igen med en ny mand. Der blev således, som fremgår af det følgende, intet blodsslægtsskab fra deres børn tilbage til Brudegårds tidligere beboere.

En Lars Sørensen (1817-1850) overtog Brudegård i 1837 efter sin far, den første selvejerbonde på gården. Lars Sørensen giftede sig med Ane Marie Knudsdatter (1816-1888) fra Nejede. Men efter at have ejet Brudegård i 13 år døde Lars Sørensen i marts 1850 af "en hidsig feber", kun 33 år gammel. Han og hustruen, Ane Marie Knudsdatter, havde vistnok fire børn, to piger og to sønner, hvoraf den ene skulle have været døvstum.

Ane Marie Knudsdatter sad nu som 34-årig enke på Brudegård med fire mindreårige børn. Men hun blev allerede 2. august, ca. 4 måneder efter mandens død, gift med en 28-årig ungkarl Niels Christiansen (1821-1888). Han var født i Hammersholt. Vi kender hans forældres navne. Niels Christiansen blev så ved giftermålet ejer af Brudegård.

*Niels Christiansen (1821-1888) og hustru Ane Marie Knudsdatter (1816-1888) Brudegård
Da de begge døde i 1888, er dette foto nok tæt på fotograferingens barndom. .*

Der indtraf det sælsomme, at ægteparret Niels Christiansen og Ane Marie Knudsdatter døde med fem dages mellemrum i januar 1888. Begge blev begravet den 2. feb. 1888 på Alsønderup Kirkegård i det gravsted lige ved kirkedøren, som stadig er knyttet til gårdens beboere.

Ane Marie Knudsdatters slægt

Før vi går videre, vil vi føre en lokal slægtslinie bagud for konen Ane Marie Knudsdatter, som jo udefra giftes ind på Brudegård. Hun havde blandt sine aner gårdfæster Anders Knudsen, som var født helt tilbage i ca. 1675 og blev gårdfæster på gården Marielyst i Bendstrup. Anders Knudsen og hans kone var to af Ane Marie Knudsdatters tipoldeforældre, som man jo har 16 af.

Alle efterkommere efter hende har således lokale rødder helt bagud i 1600-årenes sidste del til Anders Knudsen og dennes hustru. Det har de fælles med et meget stort antal mennesker af andre linier også med rødder i Alsønderup Sogn bagud til Anders Knudsen på

Marielystgård i Bendstrup. Senere gifter også nogle af efterkommerne fra Brudegård sig med Knudsen-efterkommere af andre linier.

Ane Marie Knudsdatter og hendes mand nr. 2, Niels Christiansen, fik sammen to sønner, Lars Nielsen (1856-1909) og Christian Nielsen (1858-1932), og det er især dem og deres efterkommere, som denne fortælling vil handle om. Efter gammel navneskik hed de Nielsen til efternavn efter deres fars fornavn, Niels.

Deres ældste søn, Lars Nielsen, fortæller vi om sidst i dette magasin. Han blev gift i 1882 – seks år før forældrenes død - og købte et parcelliststed på Nejedevej, engang udskilt og frasolgt fra Skovlystgård i Nejede.

Christian Nielsen og Karen Margrethe Jeppesen

Christian Nielsen (1858-1932) og hustru Karen Margrethe Jeppesen (1863-1934) som ældre. Se dem også på omslaget. Deres gravsten er en af de ganske få af den alder, som indtil nu har fået lov til at blive på sin plads på graven på Alsønderup Kirkegård.

Christian Nielsen var 28 år, da han før forældrenes død fik travlt. Han fik skrevet skøde om Brudegårds overdragelse til sig fra sin far, Niels Christiansen, som lige nåede at skrive skødet under, før han døde. Men til tinglysningen var faderen død, og sognepræst Utke's dødsattest blev indsat i skødet – og der sidder den endnu - for det skøde har Ole Nielsen, Folebjerggård i Lynge, også skænket til vores arkiv.

Christian Nielsens mor havde jo børn fra sit første ægteskab, og ved arven måtte Chr. Nielsen give 4000 kr. dels til helbroderen Lars Nielsen, og dels til halvsøsteren Kirsten Larsen og måske også penge til andre halvsøskende. Halvsøsteren Kirsten holdt vist hus for Christian Nielsen i de første knap to år, han ejede Brudegård. Senere blev hun gift og fik børn. Hun døde i 1891 som 47-årig. Et oldebarn skulle være Knud Larsen, Skævinge Maskinstation.

Christian Nielsen giftede sig 11. dec. 1889 med den ca. 5 år yngre Karen Margrethe Jeppesen (1863-1934), datter af Lars Jeppesen, Kappelskov.

Nyere luftfoto af Brudegård, hvor de to længer, som før havde stråtag, er totalt fornyede og har fået fast tag.

Deres søn Karl har fortalt, at Chr. Nielsen havde haft "kirtelsyge" og derfor ikke kunne se at læse og skrive. Hans kone læste altid avisen højt for ham, og på sit skøde på gården skrev han under " m. f. P." , med ført pen. Det betød, at en anden i vidners nærvær skrev hans navn. Men Karl fortalte, at hans far var god til at regne i hovedet og til at handle, især sælge.

Chr. Nielsen oplyste på et tidspunkt, at gårdens besætning bestod af 14 køer, 15 stk. ungkvæg, 1 tyr, 4 får, 5 heste, 5 plage og føl, samt at han året før solgte ca. 60 fedesvin. Det svarer nok til det normale for en gård på hans tid.

Alsønderup Forsamlingshus blev stiftet i 1897 ved et møde på Brudegård

I østenden af det stuehus, som Niels Christiansen lod bygge på Brudegård i 1884, var en meget stor øverstue, hvor mange mennesker kunne samles. Her skulle man have holdt midlertidig skole, da Tulstrup Skole brændte i 1885. I august 1897 holdt man i øverstuen på Brudegård den generalforsamling, som stiftede Alsønderup Forsamlingshus, som så blev bygget i samme år.

Den egentlige stifter var Christian Nielsens svigerfar Lars Jeppesen (1834-1906), født i Tulstrup på Rugbjerggård. Han blev parcellist på sin kones fødehjem, ejendommen "Olineslyst" i Kappelskov mellem Tjæreby og Meløse. Lars Jeppesen må have været en iværksætter, som kunne overbevise andre. Han fik betydning for egnens økonomiske og kulturelle udvikling ved at være med til at starte tre vægtige institutioner.

Lars Jeppesen tog initiativ til Brugsforeningen for Tjæreby/ Harløse og var vist dens første formand. Brugsforeninger skulle modvirke landboernes afhængighed af kredit og priser i købstadens købmandsgårde. En brugsforening var et fælles, lokalt lager til uddeling af varer til medlemmerne og sparede mellemhandlere ved direkte og større køb tæt på producent og importør.

Sidst i 1880'erne oprettede danske landmænd andelsmejerier til at behandle deres mælk, primært for at sælge et ensartet smørprodukt i større mængder til gode priser. Selv om Lars Jeppesen ikke havde en gårdejers antal malkekøer, blev han dog iværksætter og første formand for Andelsmejeriet Egholm, bygget i 1889 på nordsiden af Frederiksværksvej i Meløse. Dette for længst nedlagte mejeris bygninger ligger der endnu, synligt forfaldne. Man tænker ikke længere på dets dengang store erhvervsøkonomiske betydning lokalt.

Lars Jeppesen (1834-1906) Han var som 30-årig med i 1864-krigen mellem Danmark og Prøjsen, hvor også de ældre danske årgange var indkaldt. Her med medaljen for veteraner, som havde deltaget i kamphandlinger. Lars Jeppesen havde en lyrisk åre, han skrev digte og salmer, og han lod et antal trykke i et hæfte og udgive. Han blev oldefar til Helmer Nielsen, Brudegård..

Lars Jeppesen solgte sin ejendom i vistnok 1890. Han og konen flyttede så hen på Brudegård i Alsønderup til deres eneste barn, Karen Margrethe, gift med Christian Nielsen der. I Alsønderup blev Lars Jeppesen nu valgt som revisor og så bestyrelsesmedlem i Alsønderup Brugsforening.

Lars Jeppesen havde sikkert lavet bondearbejde nok i sin tid, så hans svigersøn fik næppe meget praktisk hjælp af ham, men han blev igen iværksætter. Fra Meløse og Højbjerg kendte han forsamlingshusene der. Sådan et mente han også, at beboerne i Alsønderup manglede og burde bygge. Hans svigersøn, Christian Nielsen, kunne passende skænke en byggegrund, og det

gjorde han så. I 1897 gik Lars Jeppesen fra hus til hus i sognet og tegnede 10-kroners aktier til det kommende Alsønderup forsamlingshus. Han skrev selv alle aktierne i hånd. Hans ruter kan vist følges i rækkefølgen i aktieprotokollen. Hans svigersøn, Christian Nielsen, Brudegård, stod for 10 aktier. De kostede 100 kr. - en stor sum i en tid, hvor en landarbejder fik kosten og en krone om dagen om sommeren og 66 øre om vinteren. Lars Jeppesen købte selv 5 aktier. Han skrev selv lovene. Der blev 127 aktionærer, som havde købt tilsammen 229 aktier. Med 1 aktie havde man 1 stemme, med 2 til 5 aktier 2 stemmer og med flere end 5 aktier 3 stemmer.

Og sidst på året i 1897 blev huset indviet – selvfølgelig med Lars Jeppesen som første formand. Han havde også selv skrevet de fleste af de sange, der var trykt til indvielsen.

Forsamlingshuset blev i de næste godt 70 år Alsønderup Sogns omdrejningspunkt for det kulturelle, erhvervsøkonomiske, idrætslige og sociale fællesskab, indtil det under nye tiders vilkår og krav blev afløst og videreført af Kulsviergården.

Derfor er stifteren Lars Jeppesen værd af nævne som en, hvis værks betydning hans efterkommere kan være stolte af.

Lidt fra Brudegård i Christian Nielsens tid

I 1888, samme år hvor Christian Nielsen overtog Brudegård, blev Andelsmejeriet Kildevæld bygget ved gården "Petershvile" efter Pibemøllegård, tæt ved hvor Annisse støder op til Alsønderup og Højbjerg. Fra Brudegård var man med som mælkeleverandør nr. 25 fra starten. Allerede i 1884, da det nye stuehus på Brudegård blev bygget efter branden, var det indrettet med et mørkt kælderrum i nordsiden, beregnet til at opbevare mælken køligt. De færreste tænker i vore dage på, at når køer malkes, har mælken køernes varme legemstemperatur, og at hurtig nedkøling af mælken og fortsat lav temperatur er vigtig for dens holdbarhed.

Under den 1. verdenskrig 1914-18 lykkedes det at holde Danmark uden for de krigsførende lande. Man havde til sikring indkaldt mange til soldatertjeneste – Sikringsstyrken kaldtes det. Den ældste søn på Brudegård, Niels Christian, var indkaldt til sikringsstyrken, og broderen Knud var indkaldt som husar. Mange af de indkaldte blev udstationeret privat, især på gårde. Man havde ikke kaserneplads til så mange. På Brudegård havde man konstant to soldater indkvarteret på fuld kost og to artilleriheste på foder – kanoner var dengang hestetrukne.

Sønnen Karl, som var fra 5 til 9 år under den krig, har beskrevet det således: "På gården blev de fast optaget i familien. Forholdene var uden vore dages bekvemmeligheder. De boede i karlekammeret med stengulv af mursten ved hestestalden. WC-ét var ude ved møddingen med to huller uden skillerum.

Koldt vand ved posten. De kunne vistnok få varmt vand i køkkenet til at barbere sig med. ”

Christian Nielsen og hans kone blev vistnok velsituerede. Da de skulle til at afhænde Brudegård til sønnen, Niels Christian Nielsen, skulle de ikke på almindelig aftægt på gården. De tog en byggegrund fra på Ravnsbjergvej og lod i 1919 tømrermester Chr. Olsen og murermester Jørgen Davidsen, begge Alsønderup, bygge sig en statelig rødstens pensionistvilla, som de kaldte Brudegårdsminde. Huset er nu nr. 10 på Ravnsbjergvej i Alsønderup.

Her boede de, til Christian Nielsen døde i 1932. Hans kone kom så til at bo hos datteren, Laura, til sin død i maj 1934. I Brudegårdsminde blev møblerne i 1932 samlet i et loftsværelse, og villaen blev lejet ud til en I. C. Christensen. Tilsyneladende arvede den yngste søn, Karl, villaen Brudegårdsminde, for han er den, som modtager huslejen og sælger huset i 1935.

Da Christian Nielsens lod opføre sin pensionistvilla "Brudegårdsminde" på gårdens jord ud til Ravnsbjergvej. På tømrer Chr. Olsens sav står med kridt årstallet 1919. Bjælkerne er hugget ud på stedet med økse af træstammer købt og hentet i skoven. Christian Nielsen og hustruen flyttede ind i 1920, og Brudegård solgtes til deres ældste søn Niels Christian.

Christian Nielsen og Karen Margrethe Jeppesen fik i årene 1890 til 1899 fem børn, som blev voksne, Børnene var efter alder Niels Christian, Anna, Kristine, Knud, Laura og så 10 år efter Laura den sjette, Karl. Der fortælles i det følgende om nogle af dem og deres efterkommere – først dem, som flyttede ud. Næsten alle havde flere fornavne, men vi nævner her kun kaldenavn.

Datteren Anna (1892-1958) blev i 1917 gift i Alsønderup Kirke med tømrer Aage Holm. De bosatte sig i Holte. De fik vist fem børn, Viggo, Ida, Helge, Knud og Mogens. Anna fik sin fætter, Jeppe-Jensen, som var præst i Harrikslev uden for Randers, til at udarbejde en slægtstavle, som siden er spredt til en del familiemedlemmer. Sognepræst Jeppe-Jensen var søn af væver Hans Jensen, Alsønderup, og Lars Jeppesens søster, Karen Jeppesen.

Sønnen Knud Nielsen, født i 1896, blev i 1927 gift i Alsønderup med Anna

Marie Jensen fra Tulstrup, født 1903. De købte Røjlegård i Lyngø, som endnu er i efterkommeres eje. De fik børnene Erik og Elise.

Datteren Kristine (1893-1969) blev i 1920 gift i Alsønderup Kirke med Chresten Larsen (1892-1968), søn fra og fra et tidspunkt ejer af Bendtsgård i Freerslev. De fik ingen børn, men en niece, Ruth, blev plejedatter hos dem og var som en datter for dem. Det gik til som følger:

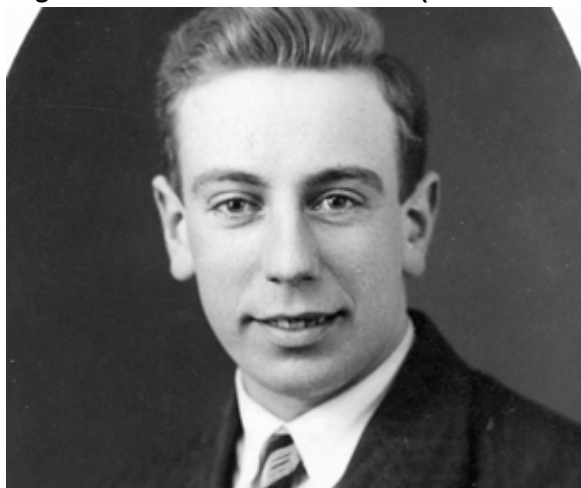
Datteren Laura, (1899-1984), blev i 1922 gift i Alsønderup Kirke med Ejler Frandsen, vistnok fra Fyn. De boede en del år på Kagerupvej i Bendstrup og drev ejendommen der, matr. nr. 4 b, som Lauras far stod som skødehaver af. Da han døde, overgik den til Lauras mor, som flyttede hen hos dem. Ved hendes død blev ejendommen Lauras arvepart. Laura fik vist fire børn, men Ruth, nr. 2 af dem, kom til mest at vokse op på Bendtsgård i Freerslev hos sin barnløse moster og onkel der. Senere boede Laura og Ejler i Fredensborg, hvor Ejler ulykkeligtvis skulle være blevet dræbt ved en arbejdsulykke. Laura var herefter en tid husbestyrerinde på en gård i Harløse.

Om Bendtsgård i Freerslev. Lauras datter Ruth overtog eller arvede Bendtsgård efter sin moster og onkel. Ruth var i 1944 blevet gift med Frits Nielsen fra Danstrup, hvis far også hed Niels Chr. Nielsen. Ruth og Frits drev Bendtsgård vistnok fra 1945. De fik sønnen Niels-Christian Nielsen. Han og hans kone Lisbeth købte i 1972 af forældrene den ene halvdel af Bendtsgård og i 1987 den anden halvdel. Niels-Christian Nielsen er kendt i landbokredse som foregangsmand for mælkeproduktion under nye driftsformer.

Sønnen Karl Nielsen(1909-1990) var en efternøler. Hans mor var næsten 46 år, da han blev født. Fra 1923 til 1926 lærte han mølleriet hos møller Hugo Schmidt, Alsønderup Mølle, og var så et år på Majbølle Mølle på Lolland og et på Strøby Mølle syd for Køge. Så kom han på Frederiksborg Højskole, og han begyndte her i 1928 at skrive dagbog, og det fortsatte han med til 1934 ud. Hans søn, Ole Nielsen, Folebjerggård i Lyngø, har lånt Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv hans dagbøger.

Fra maj 1928 til maj 1931 tjente Karl hos sin bror Knud på Røjlegård i Lyngø. Kort efter nytår 1929 blev han indlagt på Hillerød Sygehus på Sønder Banevej, den senere CF-kaserne. Han blev vist ved med at have blod i urinen, og man bortopererede så hans højre nyre. Hans dagbog giver et billede af en 20-årigs oplevelser i den situation i godt seks uger på Hillerød gamle Sygehus i 1929. Efter forskellige pladser ved landbruget var Karl på Slangerup Landbrugsskole i 33-34 og senere forkarl på bl.a. Folebjerggård i Lyngø. I jan. 1936 købte han Folebjerggård og blev i februar gift med Bertha Jensen (1911-1969). Han gav 40.000 kr. i udbetaling på gården, kvitteringen herfor eksisterer stadig. Karl Nielsen holdt desværre nu op med sin dagbog, men kort før skrev han, at han ville sælge villaen Brudegårdsminde i Alsønderup, og at lejerens, I. C. Christensen, havde budt ham 10.000 kr. kontant. Karl Nielsen skulle have frigjort penge ved købet af Folebjerggård.

Ungdomsfoto af Karl Nielsen (1909-1990)

I 1973, efter 38 år, solgte Karl Nielsen Folebjerggårds jord til sønnen Ole, som opførte nyt beboelseshus og bygninger til svineavl vest for Hillerødvej i Lyngby. Karl Nielsen blev boende i det oprindelige stuehus inde i Lyngby til sin død i 1990. Ole Nielsen er nu ophørt med svineavlen. Han har to voksne børn, hvoraf en er landmand.

Karl Nielsen havde også sønnen Ernst Nielsen, som har Magleholmgård i Sundbylille. Han har to børn, hvoraf den ene vist viderefører landbruget. Ernst Nielsen har altid som bierhverv været musiker og har bl. a. spillet til talrige familiefester på egnen, og han har nu i en årrække også været kirkesanger i Oppe Sundby og Snostrup Kirker.

Tilbage i tiden og til Brudegård i Alsønderup

I 1920 eller 1919 solgte Niels Nielsen Brudegård til sin ældste søn Niels Christian Nielsen (1890-1958). Han giftede sig den 3. jan. 1920 i Tjæreby Kirke med Dora Larsen (1898-1988). Hun var født i Vassingerød, men hendes far, Niels Peter Larsen, købte i 1912 Bybjerggård i Nejde, hvor hans far i øvrigt skulle have været landsbysmed. Doras bror, Odin Larsen, overtog Bybjerggård, men solgte den og emigrerede til Canada.

Niels Chr. Nielsen kom i bestyrelsen for Alsønderup Brugsforening i 1921, men udgik igen i 1925. I Alsønderup Forsamlingshus var der tilsyneladende en problematisk generalforsamling i 1935, for regnskabet blev kun *"godkendt med forbehold om at kassebeholdningen fremskaffes"*, og den hidtidige kasserer fratrådte. Niels Chr. Nielsen blev nu indvalgt og fik hvervet som husets kasserer. Det var han, til han i maj 1943 blev forsamlingshusets formand, men i 1946 trådte han ud, fordi han flyttede til Nyhuse, da sønnen Helmer Nielsen overtog Brudegård.

I den tid Niels Chr. Nielsen sad i forsamlingshusets bestyrelse, ville den øvrige bestyrelse gerne købe en strimmel jord af ham for at bygge en scene til for enden af huset, men han ville ikke sælge. Herom sang man ved husets 40-årsjubilæum i 1937:

Niels Nielsen han elsker sin fædrene jord, han ikke fra skellet vil vige.
Vi elsker jo alle det sted, hvor vi bor, dertil er intet at sige.
At udvide huset en smule mod vest, det var ellers noget der passed` os bedst.

Ejerne af Brudegård 1920 -1946. Niels Christian Nielsen og hustru Dora.

Niels Chr. Nielsen og Dora drev Brudegård fra 1920 til 1946. De fik to børn, sønnen Helmer, født i 1920, som i 1946 overtog Brudegård, og Elly (1923-1996), som blev gift med tømrer Bendt Olsen, søn af tømrermester Chr. Olsen, Alsønderup.

Niels Chr. Nielsen var kun 56 år, da han i 1946 solgte gården til sønnen, og han og Dora købte så en villa på Frederiksværksgade i Nyhuse, hvor de boede resten af deres liv. Han døde i 1958, hun i 1988. De blev begravet på Nyhuse Kirkegård, men gravstedet eksisterer ikke længere.

Brudegård i Helmer Nielsens tid

Helmer Nielsen er født i september 1920 og var kun 25-26 år, da han i 1946 blev ejer af Brudegård efter sine forældre. Han havde forud været elev en vinter på Tune Landbrugsskole. Han giftede sig den 13.4.1946 med Sigrid Christiansen. Hun er født i november 1919 i Blistrup.

Han fik efter sin overtagelse af gården ordnet det med handel og mageskifte, så Alsønderup Forsamlingshus kunne forlænges med en scene. Men efterkrigstidens materialeangel udskød opførelsen af den tilbygning til 1951. Men lokalsamfundets beboere fik dog i de næste 20 år glæde af den scene, der dengang blev bygget til forsamlingshuset.

Helmers hovedinteresse var som hans forgængeres landbruget og husdyravlen. Men han tog også del i lokalsamfundets liv. Han var en periode i menighedsrådet og kirkeværge. Da Alsønderup Vandværk blev oprettet, var han i bestyrelsen og i en periode også formand. Alsønderup Sogneråd udpegede Helmer til medlem af Alsønderup Kommunes skolekommission. Som led i skoletilsynet kom skolekommissionen og hørte på ved de årlige eksamensdage. For Helmers vedkommende var det til irritation for hans yngste datter Helle, at hendes far skulle møde op på eksamensdagen og sidde i klassen og

påhøre undervisning og overhøring af eleverne, som hun var iblandt, for hun undgik ikke smådrillerier fra kammeraterne herover.

I 1957 blev Helmer valgt ind i bestyrelsen for Alsønderup Forsamlingshus som formand, men blev ved en generalforsamling i 1961 ikke genvalgt. Tre var valgt til bestyrelsen uden afstemning, da der ved valget af Helmer Nielsen pludselig blev krævet skriftlig afstemning, hvor han så ikke blev valgt. Det må nok anses for stedlige ledende radikales forsøg på at skaffe sig mere lokal indflydelse, for det blev nu i 1961 dem, som fik placeret sig selv i forsamlingshusets bestyrelse og formandsstol. Der havde tilsyneladende ikke før været partipolitik i valget af bestyrelse i forsamlingshuset, men Helmer Nielsen havde jo været i bestyrelsen for venstreforeningen i Alsønderup Kommune siden 1949, og det var han i øvrigt helt til kommunens nedlæggelse i 1970, og i mange af årene som denne vælgerforenings formand.

I begyndelsen af 1960 holdt Alsønderup Jagtforening stiftende generalforsamling, og Helmer Nielsen var blandt stifterne og i den første bestyrelse.

Sigrid og Helmer Nielsen fra guldbrylluppet i 2006 med døtrene Ingemarie, Helle og Birthe, svigersønnerne Frank Mortensen og Thorkild Jørgensen, samt børnebørn, nogle af disses mænd, og det første oldebarn.

Helmer Nielsen var i mange år meget engageret i bestyrelsen for foreningen "De Unge på Fyrre", som med velgørende formål holdt – og holder – bankospil på Kulsviergården hver torsdag. De færreste er klar over, hvor stort et arbejde det er at arrangere og afholde et ugentligt bankospil en bestemt ugedag i 11 af årets måneder.

I 2006 overdrog Helmer og Sigrid Nielsen Brudegård til deres tre døtre.

Tilbage til 1856: **Lars Nielsen - "La's Nilen" – fra Brudegård og hans efterkommere**

Lars Nielsen (1856-1909) var ældste søn af Niels Christiansen og Ane Marie Knudsdatter på Brudegård. Han blev omkring 1882, 6 år før sine forældres død, parcellist på matr.nr. 5 e af Nejede, en parcel oprindeligt frasolgt Skovlystgård i Nejede, nu nr. 22 på Nejedevej. Ejeren nu kalder den "Møllehøjgård", men den hører til Nejede og ligger ikke på Møllehøj. Den er ikke en af Møllehøj-ejendommene, som er oprindelig Alsønderup jord, der kiler sig ind helt til Ebelholtsvang mellem jord på begge sider, som tilhører ejendomme i Tulstrup og Nejede.

Er der familielighed ?

Her er fotos af Lars Nielsen og så to af hans oldebørn, to grandfætre, som hver havde en bedstemor, der var datter af Lars Nielsen.

Til venstre Lars Nielsen, født på Brudegård i **1856**
Herunder Lars Nielsens oldebarn

Jørgen Troelsen, f. 1933

Her til venstre. Lars Nielsens oldebarn
Palle Madsen, Ravnsbjergvej, født i 1959. Formand for Kulsviergården.

Lars Nielsen blev gift i 1882 med Ellen Marie, født i 1860, datter af gårdejer Anders Jacobsen på Egebjerggård i Nejede. Hendes mor var fra Bendstrup

og af Anders Knudsens slægt. Lars og Ellen Marie nåede at få 11 børn i perioden 1882 til 1898. Otte af dem blev voksne. Derfor er der i vore dage mange efterkommere.

Her har vi kun plads til at omtale tre af Lars Nielsens og Ellen Maries børn på grund af deres eller efterkommeres tilknytning til Alsønderup.

1) Sønnen Christian Nielsen, f. 1890, giftede sig tilbage i Knudsenfamilien med Anna, f. 1893, datter af gdr. Carl Knudsen, Holmegård i Nejede. Chr. Nielsen og Anna havde Hillerødgård i Nr. Herlev, og han var i sognerådet der. Vi nævner her to af deres børn: **1) Sønnen Eigil Nielsen** (1918-93), som havde Gydelandsgård i Alsønderup, og som havde datteren Kirsten, født 1948, og sønnen Birch, født 1951, som begge bor i Helsingør. **2) Datteren Edel**, født i 1928, blev gift med Verner Andersen af Ruth-slægten, født 1921, Baunegård i Freerslev. De bor nu i Hundested, hvor deres datter også bor.

2) Datteren Andrea, (1885-1967) blev gift med Anders Larsen (1875-1960) fra Langholmgård i Alsønderup, farbror til gårdens senere ejer Aagaard Larsen. Anders Larsen og Andrea havde Gydelandsgård i Alsønderup, som deres nevø Ejgil Nielsen senere købte. Deres datter Asta blev gift med Hartvig Troelsen, Gundhøjgård i Alsønderup, og de fik datteren Inger Lise, født 1929, og sønnen Jørgen Troelsen, født 1933.

Kusine og fætter. Asta Troelsen (1908-2000), Gundhøjgård, og Ejgil Nielsen (1918-93) Gydelandsgård, Alsønderup..

3) Datteren Ellen (1892-1964) blev gift med Marius Madsen (1885-1964), Fredegård i Ammendrup. De fik 13 børn i perioden 1912 til 1932, heriblandt sønnen Gunnar Lyng Madsen (1917-2008), som blev parcellist på Ravnsbjergvej mellem Alsønderup og Nejede. Han var gift med Gurli Petersen, født i 1924, fra Helsingør.

De fik 10 børn, som alle hedder Lyng til mellemnavn. Den yngste er anlægsgartner Palle Lyng Madsen, født i 1959, gift med Anne Henriksen.

Gunnar Madsen, Ravnsbjergvej.

Palle har overtaget forældrenes ejendom på Ravnsbjergvej og driver sin virksomhed "PM-Belægning" derfra. I Alsønderup bor bl. a. også Hanne, gift med Egon Larsen, Lis, gift med Morten Møller Nielsen, mangeårigt bestyrelsesmedlem i Lokalarkivet her, og Leif, gift med Marianne Olsen.

Afslutning

Er man efterkommer af nogen heri nævnt person, kan man altid hente et ekstra eksemplar af dette skrift i arkivet. Der er åbent hver mandag kl. 18-22 , men læs lige på næste side, hvordan man finder frem til det.

Tekst: Ole Blåkilde . Fotomontage: Lissi Carlsen

Sigrid og Helmer Nielsen fra Brudegård. Helmer er grandfætter til Gunnar Madsen øverst på siden. Her er de fotograferet med døtrene fra venstre Ingemarie, Helle og Birthe, til hvem de nu har overdraget Brudegård.

Rettelse: I sidste nummer af dette magasin, nr. 2/2009, var en fejl.
Til forsidebilledet af bestyrelsen for fagforeningen i Gadevang skrev vi,
at manden forrest t.h. var Otto Pedersen.

Otto Pedersens søn, Henrik, gjorde så opmærksom på, at det ikke er hans far på det foto.
Manden på fotoet fra fagforeningen er muligvis Laurits Rasmussen fra Nødebo.

Men her bringer vi så et foto, som skulle være af den rigtige Otto Pedersen
og hans kone, Mary, vistnok fra deres sølvbryllup for mange år siden.
De boede i Gadevang. Han var født i 1909 og søn af Niels og Marie Pedersen,
som i mange år havde Ærtelandsgården i Alsønderup.

LOKALARKIVET & ARKIVFORENINGEN FOR ALSØNDERUP-TJÆREBY SOGNE

Oprettet i 1988 - ikke kun for medlemmer - alle er velkomne

Arkivet er åbent alle mandage 18.00-22.00 . En anden dag og et andet tidspunkt, som passer dig
bedre, kan du altid aftale med arkivleder Lissi Carlsen, tlf. 48 28 64 49 – lissi@carlsen.mail.dk

Arkivets beliggenhed: - vigtigt at læse - Kør til Alsønderup og ad Baunevej (vejen til Bend-
strup). Drej lige efter Alsønderup Skole ind ved de små skilte til "Rønnehuset" og til Baunevej 12.
Gå til skolebygningen til højre og ned ad kældertrappen og frem til lokale 014.

Arkivets post-, telefon- og e-mail-adresse er hos **Arkivleder & kasserer Lissi Carlsen**,
Stutmesterparken 3, 2. sal, 3400 Hillerød. Tlf. 48 28 64 49. E- mail: lissi@carlsen.mail.dk

Bestyrelsens formand: Ole Blåkilde, tlf. 48 71 38 62, e-mail: oleblaakilde@mail.tele.dk >

Medlemskontingent i 2009: 100 kr., par 140 kr., sponsorer 500 kr. eller efter behag mere.

Indmeldelse: Til kasserer Lissi Carlsen eller indsæt kontingent i Nordea Bank på arkivets konto
reg.nr. 2276 kontonr. 8968504194 og husk at angive afsendernavn og adresse.

Medlemstal: Ifølge 2008-regnskabet: 404, heraf 384 personlige medlemmer og 20 sponsorer.

Økonomi: Indtægter i 2008: kr. 68.259. Udgifter i 2008: kr. 70.633. Underskud: kr. 2.374. dækket
af beholdningen. CVR-nr. 30320573.

Lokalarkivet drives for medlemskontingenter og sponsorbidrag. Hillerød Kommune stiller kælder-
lokale under Alsønderup Skole til rådighed for arkivet, men yder ikke kontante tilskud i 2009.

Medarbejdere og bestyrelse er frivillige og ulønnede.

Dette magasin: Kommer 4 gange årligt. Eget tryk. Oplag og genoptryk efter behov. Redaktør: Ole
Blåkilde, tlf 48 71 38 62. ISSNnr:1603-7561. Magasinets modtagere er medlemmer, sponsorer.
presse, Hillerød Byråds medlemmer, andre arkiver m. fl. Eftertryk af tekst tilladt med kildeangivel-
sen: "Alsønderup-Tjæreby Lokalarkivs magasin nr. 3, 2009, 6. årgang", af illustrationer dog kun
efter arkivets tilladelse forud og af hensyn til kvaliteten efter arkivets originaler..

Lokalhistorisk aften og generalforsamling 2010

påregnes afholdt onsdag den 10. marts i 2010 kl. 19.30. Temaerne vil være fra historien
om Alsønderup Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforening gennem 125 år.

Storslået gave til Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv fra

N o r d e a F o n d e n

**t i l k n y t t e t N o r d e a B a n k ,
H i l l e r ø d A f d e l i n g
o g N o r d e a B a n k r å d e t h e r**

Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv havde behov for en større maskine til at kombinere udprintning af opgaverne fra computerne med dels almindelig fotokopiering på begge papirsider og dels masseudskrivning tosidigt og i hæftet og foldet form, som f.eks. dette medlemsmagasin.

Sådan en anskaffelse ville naturligvis langt overstige lokalarkivets økonomiske mulighed. Men da arkivet fik et passende pristilbud fra Kontorland, ansøgte vi Nordea Fonden om et stort tilskud på 24.000 kr. til købet.

Det var med stor begejstring, vi modtog brev fra bankdirektør Torben Nyegaard Olesen, Nordea Bank i Hillerød, om, at det ansøgte beløb, 24.000 kr., var bevilget, og vi forstod, at lokalarkivet nu kunne få den ny maskine og få den installeret.

Hermed åbnes der helt nye muligheder for lokalarkivet. Som eksempel er dette magasin trykt på den ny maskine. Den færdige tekst med fotos lægges på computeren, maskinen indstilles så til at trykke det ønskede antal eksemplarer, hvor omslagssiderne som hidtil trykkes på gult papir. Det ønskede antal eksemplarer kommer så ud af maskinen, færdige, foldet og hæftet. Medlemsmagasinet skal fremover ikke trykkes ude i byen, hvilket selvfølgelig bliver en væsentlig besparelse for arkivet.

Medarbejdere og bestyrelse i Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv er Nordea Fonden dybt taknemmelige for den støtte og den anerkendelse, vi føler, der ligger i denne donation.

En meget stor tak til Nordea Fonden!

Familiedag i Alsønderup lørdag den 12. sept. 2009.

Alsønderup-Tjæreby Lokalarkiv er åbent den dag. Man kan bl.a. se den nøjagtige model af Alsønderup by i år 1945, og se et fotoshow, hvormed vi følger op på Frederiksborg Amts Avis fotoserie i juli med mange flere fotos af pressefotograf Jørgen Rubæk Hansen, hvis negativer blev skænket til arkivet her af hans ægtefælle.